

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра англійської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри англійської філології

Ю.Г. Федорова

30 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перекладацькі студії
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма
035 Філологія. Мова та література (англійська)

Робоча програма навчальної дисципліни «Перекладацькі студії» для здобувачів ОС «Бакалавр» ОПП «035 Філологія. Мова та література (англійська)» напряму підготовки 035 Філологія.

Розробник: Олійник С.В., к.філол.н., доцент кафедри англійської філології Маріупольського державного університету.

Робоча програма затверджена на засіданні

кафедри _____англійської філології_____

Протокол від «30» серпня 2019 року, № 1

Завідувач кафедри _____англійської філології_____

(підпис)

Федорова Ю.Г.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

(числівник – денна форма навчання; знаменник – заочна)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів -2	Галузь знань - Гуманітарні науки	Варіативна
	Напрямок підготовки 0203 Філологія	
Модулів -1	Спеціальність «Мова та література (англійська)».	Рік підготовки – 4
Змістових модулів –4		Семестр – 8
ІНДЗ – 8\2 год.		
Загальна кількість годин – 60 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних – 2 Самостійної роботи студента - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень : Бакалавр	Лекції – 10 год. /10 год.
		Практичні, семінарські – 8 год. / 8год.
		Самостійна робота – 28 год./ 50 год.
		Індивідуальні завдання – 4 год. /2 год
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

“ **Теорія і практика перекладу** ” на ступінь бакалавра зі спеціальності 6.020303 “Мова та література (англійська)” є окремою лінгвістичною дисципліною, що знайомить студентів четвертого курсу відділення англійської філології із системою термінів і понять, що використовуватимуться в усіх перекладознавчих курсах і безпосередньо в перекладацькій практиці впродовж усіх років навчання.

МЕТА: ознайомити студентів з еволюцією перекладознавчої діяльності, статусом теорії перекладу, перекладністю мовних одиниць, адекватністю та еквівалентністю перекладу, перекладацькими трансформаціями. Курс присвячується також розгляду ролі різноманітних прагматичних відношень у процесі мовленнєвої комунікації, питанням національно-культурної комунікації.

Завданнями курсу є :

- 1) первинне ознайомлення з сутністю курсу “ **Теорія і практика перекладу**” як з самостійною науковою дисципліною;
- 2) усвідомлення сутності перекладу як процесу міжмовної та міжкультурної комунікації;
- 3) встановлення зв'язку теорії перекладу з синтаксичною семантикою, соціолінгвістикою, лінгвістикою тексту тощо;
- 4) ознайомлення з механізмом детермінації перекладу мовними і соціокультурними чинниками;
- 5) на підставі єдиної концепції розгляд таких фундаментальних проблем лінгвоперекладознавства, як адекватність і еквівалентність перекладу, перекладацькі трансформації тощо;
- 6) ознайомлення студентів з основами лінгвістики тексту, враховуючи, що вміння і навички вільної сегментації вихідного тексту, виявлення і оцінка як окремих залежностей, так і оцінка залежностей у тексті, дозволяють професійному перекладачеві виконати адекватний переклад тексту;
- 7) аналіз прагматичних відношень, які виникають під час перекладу, впливу на переклад

прагматичних чинників – компонентів комунікативного ланцюжка перекладу.

3. Програма навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ НАВЧАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Становлення і розвиток теорії перекладу. Статус теорії перекладу. Переклад як акт міжмовної комунікації. Мовні та немовні аспекти перекладу. Еквівалентність та адекватність перекладу. Перекладність в мовознавстві та літературознавстві. Семантичні аспекти перекладу. Значення і смисл. Перекладацькі трансформації.

Лекція № 1. Становлення і розвиток теорії перекладу. Значення терміну “теорія перекладу” в перекладознавстві. Направлення лінгвістичної теорії перекладу. Задачі та методи дослідження лінгвістичної теорії перекладу. Основні етапи становлення і розвитку лінгвістичної теорії перекладу.

Основні поняття і терміни: загальна теорія перекладу, частина теорія перекладу, дескриптивний підхід, нормативні вимоги, текст перекладу, текст оригіналу, співвідношення мовних одиниць, перекладацькі відповідності, прагматика перекладу, типи еквівалентності.

Лекція № 2. Статус теорії перекладу. Теорія перекладу та психолінгвістика (Юдж.Найда, А.А.Леонтьєв, Г.В.Чернов). Теорія перекладу і лінгвістика тексту. Теорія перекладу і семіотика. Теорія перекладу і контрастивна лінгвістика (Е. Косеріу, Л.С.Бархударов, К.Хансен).

Основні поняття і терміни: психологічний процес, мовленнєва діяльність, структура мовленнєвої дії, евристичний принцип породження мовленнєвої дії, інваріант перекладу, зв'язний текст, універсалії дискурсу, тип тексту, жанр тексту, багатофункціональність тексту, знак, синтактика, семантика, прагматика, лінгвосемантика, поверхнева структура тексту, функціональна еквівалентність.

Лекція № 3. Переклад як акт міжмовної комунікації. Сутність міжмовної комунікації. Різновиди мовного посередництва. Сутність перекладу: концепції Г. Йегера, Л.К.Латишева, Л.С.Бархударова, Г.Тури, О.Д.Швейцера.

Основні поняття і терміни: міжмовленнєва комунікація, перекодування, еквівалентне і гетереквівалентне мовне посередництво, комунікативна цінність тексту, класифікаційна ознака перекладу.

Лекція № 4. Мовні та немовні аспекти перекладу. Компоненти перекладацької діяльності, їхнє співвідношення. Моделі перекладу О.Каде, І.І. Ревзина, В.Ю.Розенцвейга. Схема процесу перекладу з урахуванням його мовних та немовних аспектів. Міжкультурна комунікація як вторинна моделююча система у процесі перекладу. Роль фонових знань і правильного осмислення предметної ситуації у процесі перекладу. Комунікативна ситуація. Парадокси перекладу, які визначають переклад. Мовні та немовні детермінанти перекладу.

Основні поняття і терміни: комунікація, відправник, вихідний текст, отримувач, перекодування, мова-посередник, міжкультурна комунікація, вихідна мова – мова перекладу, вихідна культура – культура отримувача перекладу, комунікативна ситуація, предметна ситуація, отримувач-перекладач, інішомовний отримувач, немовні компоненти, “креолізація” текстів, комунікативна модель перекладу, комунікативна інтенція, реципієнт, ланцюжки селекторів перекладу.

Лекції № 5, № 6. Еквівалентність та адекватність перекладу. (4 год.) Еквівалентність перекладу. Концепції еквівалентності: Я.І.Рецкера, Дж.Кетфорда, Юдж.Найди, Г.Йегера, В.Коллера, В.Н.Комісарова, В.Г.Гака, Ю.І.Львін, О.Д.Швейцера.

Основні поняття і терміни: міжмовна комунікація, адресат і норми його культури, одно-двофазовий процес міжмовної та міжкультурної комунікації, контекст, мікроодиниці тексту, еквівалент, варіантна відповідність, лінгвістичний контекст, референціальна

ситуація, динамічна еквівалентність, комунікативно-прагматична еквівалентність, функціональний інваріант перекладу, доміантна функція висловлення, рівні еквівалентності, комунікативний ефект.

Лекція № 7. Перекладність в мовознавстві та літературознавстві. Різна інтерпретація поняття “перекладність” в мовознавстві і літературознавстві. Філософський, методологічний характер питання про можливості перекладу, його незалежність від проблеми співвідношення мови і мислення. Історія питання про перекладність: концепції В.фон Гумбольдта, Л.Вайсгербера, Б.Уорфа. Принципова можливість нейтралізації семантичних відмін мов у тексті. Мовна і “культурна” неперекладність. Поняття “переклад” і принципова перекладність.

Основні поняття і терміни: *перекладність, неперекладність, мова і мислення, концептуальна і мовна картини світу, мовний зміст, подолання семантичних відмінностей, мова-мовлення, мовний і ситуативний контексти, семантичне поле, адекватність і еквівалентність перекладу, функціональні параметри тексту, функціональні доміанти вихідного тексту, безеквівалентна лексика.*

Лекції № 8, № 9. Семантичні аспекти перекладу. Значення і смисл. Співвідношення понять “значення” і “смисл/ сенс”. Співвідношення перекладу зі значенням і сенсом. Концепція Е.Косеріу, З.Д.Львовської. Вплив у контексті актуалізації компонентів значення на сенс висловлювання. Семантична еквівалентність. Референціальна еквівалентність.

Основні поняття і терміни: *семантичні відношення, референтна (денотативна) функція, значення, позначення, сенс, актуалізація, компонент значення, дихотомія “мова – мовлення”, еквівалентність смислів, компонентна еквівалентність, референціальна еквівалентність, комунікативна ситуація.*

Лекція № 10. Перекладацькі трансформації. Трансформація в лінгвоперекладознавстві. Типи перекладацьких трансформацій на компонентному підрівні семантичної еквівалентності. Мотиви і типи перекладацьких трансформацій на референційному підрівні семантичної еквівалентності.

Основні поняття і терміни: *перекладацька трансформація, вихідні мовні висловлення, перевираження смислу, неізоморфність структур, стилістичні мотиви.*

4. Структура навчальної дисципліни

Модуль I. Аудиторна робота	години	бали
Змістовний модуль I. Лекційні заняття.	16\10	20
Лекція № 1. Становлення і розвиток теорії перекладу.	2	2
Лекція № 2. Статус теорії перекладу.	2	2
Лекція № 3. Переклад як акт міжмовної комунікації.	2	2
Лекція № 4. Мовні та немовні аспекти перекладу.	2	3
Лекції № 5, № 6. Еквівалентність та адекватність перекладу.	4	4
Лекція № 7. Перекладність в мовознавстві та літературознавстві.	4	2
Лекції № 8, № 9. Семантичні аспекти перекладу. Значення і смисл.	4	4
Лекція № 10. Перекладацькі трансформації.		
Змістовний модуль II. Семінарські заняття.	12\6	10
Семінар № 1. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.	2	5

Семінар № 2. Лексикологічні аспекти перекладу.	2	5
Семінар № 3. Лексико-граматичні аспекти перекладу.	2	5
Семінар № 4. Стилiстичні прийоми перекладу.	2	5
Семінар № 5. Реферативні дослідження студентів.	4	5
Всього	28\16	50
Модуль II. Завдання для СРС. Написання реферату. Підготовка мультимедійної презентації.	28+ 4 і.з.	25
Модуль III. Екзаменаційний модуль. Відповідь на екзаменаційні запитання.	---	25
Всього	60	100

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
		л	п	л	і	с		л	п	л	і	с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Лекційні заняття.													
1. Лекція № 1. Становлення і розвиток теорії перекладу.	2	2					1	2					
2. Лекція № 2. Статус теорії перекладу.	2	2					1	2					
3. Лекція № 3. Переклад як акт міжмовної комунікації.	2	2					1	2					
4. Лекція № 4. Мовні та немовні аспекти перекладу.	2	2					1	2					
5. Лекції № 5, № 6. Еквівалентність та адекватність перекладу.	2	2					1	1					
6. Лекція № 7. Перекладність в мовознавстві та літературознавстві.	2	2					1	1					
Лекції № 8, № 9. Семантичні аспекти перекладу. Значення і смисл.	2	2					1	1					
Лекція № 10. Перекладацькі трансформації.	2	2					2	2					
УСЬОГО ГОДИН	16	16					10	10					
Модуль II Семінарські заняття													
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Семінар № 1. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.	6					2	6		2				4

Семінар № 2. Лексикологічні аспекти перекладу.	6					2	6		2			4
Семінар № 3. Лексико-граматичні аспекти перекладу.	6					2	5		1			4
Семінар № 4. Стилiстичні прийоми перекладу.	8					4	6		2			4
Семінар № 5. Реферативні дослідження студентів.	8					4	5		1			4
ВСЬОГО	12					14	6		8			20
Модуль 3. СРС	42					42	50					50
Модуль 4. Контрольно-екзаменаційний.	9,5						8					
Модуль 5. ІНДЗ	4				4		4				4	
УСЬОГО ГОДИН	60	2	20		4	42	84	1	8			50
		0						4				

5. Теми семінарських занять

Семінар № 1. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.

1. Сутність поняття “переклад”.
2. Значення перекладу і тлумачення.
3. Способи перекладу. Машинний переклад.
4. Види перекладу і тлумачення. Дескриптивний і антонімічний переклад.

Семінар № 2. Лексикологічні аспекти перекладу.

1. Переклад власних імен: назв підприємств, фірм тощо.
2. Одиниці інтернаціонального лексикону і способи передачі їхнього значення.
3. Одиниці національно-культурного лексикону та їх переклад.
4. Переклад фразеологічних одиниць (ідіомів) та сталих сполучень.
5. Трансформації фразеологічних одиниць (ідіомів) у процесі перекладу.

Семінар № 3. Лексико-граматичні аспекти перекладу.

1. Передача контекстуального значення означеного та неозначеного артиклей.
2. Переклад безсполучникових складних іменників.
3. Морфологічні переутворення в умовах подібності форм.
4. Морфологічні переутворення в умовах несхожості форм.
5. Синтаксичні переутворення на рівні словосполучень.
6. Синтаксичні переутворення на рівні речень.

Семінар № 4. Стилiстичні прийоми перекладу.

1. Прийоми перекладу метафоричних одиниць.
2. Прийоми перекладу метонімії.
3. Прийоми передачі іронії у перекладі.

Семінар № 5. Реферативні дослідження студентів.

1. Внутрішня мова як інструмент мислення.
2. Витоки, проблеми і категорії лінгвістичної парадигматики.
3. Механізми сприйняття мови.
4. Розуміння лексичної, фразеологічної одиниць і шляхи перекладу.

5. Розуміння фрази і пресупозиції.
6. Двозначні фрази та їх розуміння.
7. Пресупозиція і прецедентність тексту.
8. Психолінгвістичні проблеми перекладу міжкультурної комунікації.
9. Роль прагматики у лінгвістичному описі.
10. Направлення лінгвістичної теорії перекладу.
11. Текст і види інформації.
12. Універсалії дискурсу як спільні ознаки текстів.
13. Лінгвоперекладознавство і функціональна семіотика.
14. Парадокси перекладу, які його детермінують.
15. Історія питання про перекладність і неперекладність.
16. Роль контексту у подоланні семантичних розбіжностей.
17. Проблема співвідношення мови і мислення і питання про можливість перекладу.
18. Формування комунікативного підходу до тексту в лінгвістиці і перекладознавстві.

6. Самостійна робота студентів (42/ 50 годин)

Напишіть реферат на дві-три із заданих тем до кожного семінару:

1. Роль тлумачення і перекладу.
2. Переклад і тлумачення як засоби збагачення національних мов і культур.
3. Роль перекладу і тлумачення у поширенні філософських учень.
4. Сфери та рівні використання тлумачення і перекладу.
5. збагачення словникового складу мов завдяки тлумаченню і перекладу.
6. Суб'єктивні чинники засвоєння лексичних одиниць.
7. Реалізація значень мовних одиниць фонологічного, морфологічного, лексичного, синтаксичного рівнів.
8. Мовні одиниці сурядного типу зв'язку між компонентами.
9. Мовні одиниці підрядного типу зв'язку між компонентами.
10. Предикативні мовні одиниці.
11. Переклад ієрархічно вищих одиниць синтаксичного рівня.
12. Суперсинтаксичні мовні одиниці, їх структурні різновиди і переклад.
13. Фаховий перекладач та режим його праці.
14. Комунікативні моделі перекладу й тлумачення.
15. Комунікативні моделі здійснення процесу перекладу.
16. Комунікативні моделі процесів тлумачення.
17. Параметри значень мовних одиниць і повнота їх відтворення різними типами перекладу й тлумачення.
18. Вільний переклад, його підтипи та сфери використання.
19. Способи відтворення значення різних мовних одиниць.
20. Закономірності передачі англійських онімів українською мовою.
21. Переклад на рівні мови та на рівні мовлення.
22. Форми презентації та способи реалізації значення мовних одиниць.
23. Поняття адекватності й еквівалентності в перекладознавстві.
24. Слово як об'єкт перекладацького аналізу й перекладу.
25. Еквівалентність на фонеморфологічному рівні.
26. Еквівалентність на рівні усталених сполучень слів та ідіомів.
27. Напівпрозорі абсолютні лексичні еквіваленти.
28. Афіксальні фонеморфологічні еквіваленти.
29. Досягнення еквівалентності перекладу мовних одиниць шляхом перекодування їх фонемної або орфографічної структури.
30. Рівні еквівалентності й адекватності відтворення значення та форми мовних одиниць.
31. Адекватність семантична й адекватність граматична в перекладі.
32. Різномовна еквівалентність/адекватність багатозначних слів.

33. Перекладність і неперекладність мовних одиниць.
34. Переклад на фонематичному рівні лексичних одиниць
35. Адаптоване транскодування (перекладацька транскрипція)
36. Псевдоінтернаціональна лексика і підступність її буквального перекладу
37. Переклад на рівні слова /лексеми (Verbal Translation)
38. Переклад слова/словоформи на фонеморфологічному рівні
39. Послівний переклад (word-for-word translation)
40. Достовірний/Faithful послівний переклад мовних одиниць
41. Переклад окремих усталених та ідіоматичних словосполучень і речень.
42. Вільний описовий переклад/тлумачення (Free Translation/Interpretation).
43. Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Мовні одиниці.
44. Перекладацькі одиниці/відповідники. Типи тексту.
45. Мовні одиниці й одиниці перекладу.
46. Переклад на рівні речення і тексту / дискурсу.
47. Стилєві й жанрові особливості текстів та способи їх відтворення.
48. Стилєстичні засоби мовлення синтаксичної природи та їх відтворення.
49. Граматичні засоби відтворення структури речень у тексті.
50. Характерні зовнішні та внутрішні особливості поетичних текстів і їх відтворення в перекладі.
51. Відтворення поетичної матриці в перекладі.
52. Відтворення деяких компонентів внутрішньої матриці поетичного твору / тексту.
53. Підрядковий переклад / Interlinear Translation.
54. Науково-технічний текст. Особливості його відтворення.
55. Граматичні особливості науково-технічних типів тексту.
56. Науково-популярний стиль тексту і його переклад.
57. Переклад текстів мови документів.
58. Граматичні особливості текстів мови документів.
59. Особливості інформаційного типу тексту та їх відтворення. Адекватність/еквівалентність відтворення одиниць полісемантичного та розширеного лексичного значення.
60. Відтворення морфологічних/категоріальних значень слів у перекладі.
61. Еквівалентність на рівні синтаксичних одиниць.
62. Відтворення змістової та структурної еквівалентності одиниць нижчого і вищого синтаксичних рівнів.
63. Випадки адекватного відтворення структурної форми і місця членів речення мови-джерела у мові перекладу.
64. Часткова трансформація речень мови-джерела у перекладі.
65. Часткові трансформації на рівні мікроструктури речення.
66. Специфічні внутрішні особливості художніх поетичних текстів і рівні їх відтворення в перекладі.
67. Відтворення стилєстичних засобів тексту в перекладі.
68. Типи перекладу і типи тлумачення.
69. *Словники і словникові значення слів, якими користуються перекладачі й тлумачі.*

7.Індивідуальні заняття

Вправа 1. *Варіант 1.* Відшукайте у поданих нижче лексичних одиницях еквівалентні відповідники, запозичені українською мовою в процесі спілкування її носіїв з іншими носіями мов і культур. Проаналізуйте уважно наведені англійські мовні одиниці, перекладіть їх українською мовою і визначте: а) котрі з них є повними інтернаціональними еквівалентами; б) котрі є неповними еквівалентами; в) котрі не мають прямих відповідників у

мові перекладу та зберігають структурну форму мови оригіналу; г) котрі є давніми запозиченнями української мови.

1. Algebra, angina, the Antarctic, code, coco, contract, constitution, conductor, cooperation, democracy, design, demonstration, economic, export, fact, fatal, filter, finance, icon, interest, intuition, institute, irony, group, grade, ground, gradation, howitzer, hymn, hypocritical, khaki. The Ten Commandments; an eye for an eye, a tooth for a tooth; the Trojan horse, heel of Achilles, Aladdin's lamp; to cross/pass the Rubicon; take part; wise Solomon; between Scilla and Charybdis, mister, lady, gentleman, sir, ladies and gentlemen, leader, pop culture, rock-n-roll, football, tennis, corner, golf, handball, gymnastics, history, hymn.

2. Dollar, shilling, yean, rubles, euro, boycott, mackintosh, pint, farthing, porridge, beefsteak, No. 10. Downing street, Union Jack\$ "Ще не вмерла Україна", борщ, вареники, козак, степ, гривня. Арик, базар, балабан, байрак, бакай, балаган, балик, бархан, батіг, башлик, баштан, бугай, буланій, бурка, буркун; гарба, гарбуз, гарем; кавун, качан, казан, кизил, килим, кізяк, капкан, козак, кумис; майдан, могорич; сарай; тапчан, торба, туман, тютюн, чабан, чарка, яр.

Варіант 2. Прочитайте уважно наведений текст і підкресліть у ньому всі слова та вирази, що з'явилися в українській мові внаслідок міжнаціональних взаємин і перекладацької фахової чи іншої діяльності.

Перекладіть текст українською мовою.

To Know Human Anatomy Is Important

Every student as well as a grown-up in general must know the anatomy of human body as it helps him to master other subjects such as physiology, biochemistry, theory of physical education and others. Besides, the knowledge of the theoretical essentials of anatomy helps the students to understand the human body as well as the laws of its evolution. And more still, the knowledge of anatomy deepens the proficiency of the student in biological sciences and physical culture.

The teacher of physical culture as well as the trainer can decide the problems of modern physical education and sport only if they know the structure of human body, the changes which happen to it with age and also the effect of physical loading on the functioning of the body.

Human body is a marvel of construction. Every part of the human body has its own duty which it performs without difficulty as long as the man takes care of his health.

If we are not careful enough we may sprain an ankle, twist a blade, pull a muscle, strain the eyes, break a leg or an arm, etc.

It is important for sportsmen learning the English language to know well the names of all parts of the human body in English as all special sporting texts contain a great number of words concerning numerous parts of the body. Especially it concerns such kinds of sport as swimming, track-and-field athletics, gymnastics, boxing, sports games and others. The knowledge of such words helps the student to better understand sports texts and makes communication between sportsmen easier.

Варіант 3. Проаналізуйте спочатку зміст англійського тексту і випишіть із нього запозичені іншомовні слова. Перекладіть їх і визначте, чи збагатили вони українську мову невідомими до їх запозичення новими поняттями; перекладіть текст українською мовою.

An Excursion to O. Dovzhenko's Museum in Sosnytsya

The Chernihiv land is very rich in talents. Many famous and great men of letters were born or lived there. Among them is one of the most prominent sons of Ukraine, a creator of our cinematography, author and artist - Ole-xandr Petrovych Dovzhenko.

His life and biography are closely connected with our native land for O. Dovzhenko was born and spent his childhood in the village of Vyu-nyshche by the district center Sosnytsya. Later he depicted his green years in his tale *The Enchanted Desna*.

He was bom on September 10, 1894, in a peasant's cottage which stood in a quiet street of the village of Vyunysche. The Dovzhenko Museum was opened in 1960. It consists of a literary and art section and a memorial house. More than a thousand exhibits tell us about the artist's life and work. We can find out the facts testifying to his hungry childhood and hard youth. In this house we can see his cradle, the stove, the table with benches standing in the corner in front of the icons,

everything he had mentioned with so much love in his works. Numerous documents and photographs of the museum describe Dovzhenko's road into the world of art and cinematography. In 1926 he moved to Odesa and devoted himself completely to film-making. He started with comedies - *Vasya, the Reformer* and *Love's Berries*. Then *The Diplomatic Courier's Bag* came, a thrilling film about a heroic deed of a diplomat based to some extent on his personal experience. In this film he appeared on the screen for the first time, giving a masterful performance of a character part.

Among the museum's exhibits there are extracts from Dovzhenko's film-scripts that are read like novels, the stills from *The Arsenal* (1929), *Shchors* (1930). A silent motion picture *The Earth* described radical changes in the life of Ukrainian countryside that earned him world wide fame.

During the war Dovzhenko made his patriotic films *The Battle for Ukraine*, *The Victory in the Right-Bank Ukraine*. Rare documents, letters and photographs tell us about his postwar works which included his film *Michurin*, as well as the play *Life in Blossom*, *Descendants of the Zaporizhyan Cossacks*, film scripts *Farewell to America*, *A Tale of the Fiery Years* and *The Enchanted Desna*.

From this exhibition we understand that O. Dovzhenko was both a great personality and a man of a many-sided talent, a real master of cinematography.

Always when we visit O. Dovzhenko's Museum in Sosnytsya we recall the beautiful words of this great man: "My faraway beautiful river! How happy I am that I was born on your bank, that I drank your sweet, clear water in those unforgettable years"...

And we bow low to the earth which gave the world such a great Man. I bless you, my dear long-suffering land.

Зразки науково-дослідних завдань

1. Відшукайте у поданих нижче лексичних одиницях еквівалентні відповідники, запозичені українською мовою в процесі спілкування її носіїв з іншими носіями мов і культур. Проаналізуйте уважно наведені англійські мовні одиниці, перекладіть їх українською мовою і визначте: а) котрі з них є повними інтернаціональними еквівалентами; б) котрі є неповними еквівалентами; в) котрі не мають прямих відповідників у мові перекладу та зберігають структурну форму мови оригіналу; г) котрі є давніми запозиченнями української мови.
2. Прочитайте уважно наведений текст і підкресліть у ньому всі слова та вирази, що з'явилися в українській мові внаслідок міжнаціональних взаємин і перекладацької фахової чи іншої діяльності. Перекладіть текст українською мовою.
3. Прочитайте уважно текст і визначте в ньому всі слова та вирази, що з'явилися в українській мові внаслідок різних контактів з іншомовними націями та фахового чи ділового перекладу/тлумачення. Перекладіть текст українською мовою.
4. Прочитайте уважно текст і визначте, якого стилю лексика переважає в ньому (розмовна, науково-технічна, соціально-політична). Складіть із цих слів коротенький англо-український словничок і зробіть скорочений наполовину переклад тексту англійською мовою.
5. Визначте характерні особливості лексики, спосіб/манеру викладу та синтаксичні структури мовних одиниць, підстиль текстів і перекладіть їх українською мовою. Визначте слова та словосполучення, що з'явилися в українській мові внаслідок міжнаціонального спілкування та перекладу.

Проведення наукових досліджень за темами:

1. Сутність міжмовної комунікації.
2. Сутність перекладу: концепції Г. Йегера, Л.К.Латишева, Л.С.Бархударова, Г.Тури, О.Д.Швейцера.
3. Компоненти перекладацької діяльності, їхнє співвідношення.
4. Моделі перекладу О.Каде, І.І. Ревзина, В.Ю.Розенцвейга.
5. Міжкультурна комунікація як вторинна моделююча система у процесі перекладу.
6. Роль фонових знань і правильного осмислення предметної ситуації у процесі перекладу. Комунікативна ситуація.

7. Парадокси перекладу, які визначають переклад. Мовні та немовні детермінанти перекладу.
 8. Еквівалентність перекладу. Концепції еквівалентності: Я.І.Рецкера, Дж.Кетфорда, Юдж.Найди, Г.Йегера, В.Коллера, В.Н.Комісарова, В.Г.Гака, Ю.І.Львін, О.Д.Швейцера.
 9. Історія питання про перекладність: концепції В.фон Гумбольдта, Л.Вайсгербера, Б.Уорфа.
 10. Співвідношення перекладу зі значенням і сенсом. Концепція Е.Косеріу, З.Д.Львовської.
 11. Вплив у контексті актуалізації компонентів значення на сенс висловлювання.
- Типи перекладацьких трансформацій на компонентному підрівні семантичної еквівалентності.

8.Методи навчання: конспектування лекцій, реферування рекомендованої літератури, семінари, виконання практичних завдань з СРС.

9.Методи контролю: проведення поточного контролю, міні-тести, усне опитування, залік.

10.Розподіл балів. Аудиторна і самостійна робота студентів оцінюється в балах. Загальна кількість балів, яку студент може отримати – 100. Мінімальна кількість балів, яку необхідно отримати студенту – 60. За виконання аудиторної роботи студенти отримують 42 бали, за виконання завдання з СРС - 8 балів, за виконання екзаменаційного тесту - 50 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою МДГУ
A	Зараховано	100-90
B	Зараховано	89-80
C	Зараховано	79-75
D	Зараховано	74-69
E	Зараховано	68-60
FX	Не зараховано з можливістю складання заліку та виконання певної додаткової роботи	59-35
F	Не зараховано з обов'язковим виконанням завдань для отримання допуску до заліку, необхідна значна подальша робота.	34-1

11.Методичне забезпечення: опорні конспекти; методичні рекомендації до підсумкового контролю та виконання індивідуальних завдань; перелік основних термінів та понять з дисципліни; питання для самоконтролю за темами; фонд електронних документів та друковані посібники.

12.ОСНОВНА ТА ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение / И. С. Алексеева. – СПб : Академия, 2004.
2. Англо-український фразеологічний словник / уклад. К. Т. Баранцев. – К. : Знання, 2005.
3. Аспекты общей и частной лингвистической теории текста. – М. : Наука, 1992.
4. Бархударов Л. С. Язык и перевод / Л. С. Бархударов. – М. : Международ. отношения, 1975.
5. Бархударов Л. С. Уровни языковой иерархии и перевод. Тетради / Л. С. Бархударов. – М. : Международ. отношения, 1969.
6. Белякова Е. И. Переводим с английского : материалы для семинар. И практич. занятый

по теории и практике перевода / Е. И. Белякова. – СПб : КАРО, 2003.

7. Виноградов Е. И. Введение в переводоведение / Е. И. Виноградов. – М. : РАО, 2001.
8. Кашкин И. А. О методе и школе советского художественного перевода / И. А. Кашкин // Знамя. – 1954. – № 10.
9. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. – К. : Юнівсрс, 2002.
10. Комиссаров В. Н. Лингвистика перевода / В. Н. Комиссаров. – М. : Наука, 1980.
11. Комиссаров В. Н. Теория перевода / В. Н. Комиссаров. – М. : Высш. шк., 1990.
12. Корунець І. В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою / І. В. Корунець // Мовознавство. – 1993. – № 3.
13. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова Книга, 2003.
14. Москаленко М. Н. Тисячоліття. Переклад у державі слова. Поетичний переклад в Україні – Русі / М. Н. Москаленко. – К. : Дніпро, 1995.
15. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. – М. : Международ. отношения, 1974.
16. Топер П. М. Перевод в системе сравнительного литературоведения / П. М. Топер. – М. : Наследие, 2000.
17. Федоров А. В. Основы общей теории перевода / А. В. Федоров. – М. : Высш. шк., 1983.
18. Швейцер А. Д. Теория перевода: статус, проблема, аспекты / А. Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988.
19. Baker M. In Other Words: A Course Book on Translation / M. Baker. – L. : Routledge, 1992.
20. Catford J. C. Linguistic Theory of Translation / J. C. Catford. – Oxford University Press, 1965.
21. Eugene N. The Nature of Dynamic Equivalence in Translating FIT Congress Proceedings / Nida Eugene. – Montreal, 1977.
22. House J. A. A Model of Translation. Quality Assessment / J. A. House. – Tübingen : Gunter Narr, 1997.
23. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation : The Translation Studies Reader / R. Jakobson. – L. ; N. Y. : Routledge, 2000.
24. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft / Werner Koller, – Wiesbaden : Quelle und Meyer, 1987.
25. Lefevere A. Translation. History. Culture / A. Lefevere. – N. Y. ; L. : Routledge, 1992.
26. Neubert A. Reviewed by Christine Schaffner : Text and Translation / A. Neubert. – Leipzig, 1990.
27. Popovic A. Dictionary for the Analysis of Literary Translation / A. Popovic. –University of Alberta, Dep. of Comparative Literature, 1961.
28. Vinay J.-P. Translation in Theory and Practice / Jean-Paul Vinay. – State University of New York at Binghamton (SUNY), 1991. – Vol. V. – P. 157-172.
29. The Wordsworth Dictionary of First Names. Compiled by Iseabail Macleod and Terry Freedman. – Wordsworth Editions, Ltd, 1995. — P. 233.

